

महाराष्ट्र विधानसभा

चौथे अधिवेशन, २०१६

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

गुरुवार, दिनांक १५ डिसेंबर, २०१६ / अग्रहायण २४, १९३८ (शके)

(१) आदिवासी विकास मंत्री	}	यांचे प्रभारी
विभाग
(२) उद्योग व खनिकर्म मंत्री		
(३) ऊर्जा, नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा,
राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री		
(४) सामाजिक न्याय आणि विशेष सहाय्य मंत्री		
(५) सहकार, पणन आणि वस्त्रोद्योग मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - ४०

राज्यातील इंग्रजी शाळांमध्ये आदिवासी मुलांना अस्पृश्यतेची
वागणूक देण्यात येत असल्याबाबत

(१) * ७०७७९ श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.पास्कल धनारे (डहाणू), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने राज्यातील विविध शहरातील नामांकित इंग्रजी माध्यमांच्या शाळांमध्ये आदिवासी मुलांना प्रवेश देऊन त्यांना दर्जेदार शिक्षण देण्याचा निर्णय दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास घेतला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील नामांकित इंग्रजी शाळांमध्ये आदिवासी मुलांसाठी शाळेतील व्यवस्थापनाने वेगळे बसण्याची व्यवस्था करून त्यांना अस्पृश्यतेची वागणूक देत असल्याची तसेच आदिवासी विद्यार्थ्यांचे स्वतंत्र वर्ग घेत असल्याची बाब माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच सदर मुलांची निवास, खाण्यापिण्याची व्यवस्था केली जात नसल्याने स्वच्छतेच्या अभावामुळे मुलांना त्वचारोगासारख्या गंभीर आजारांला सामोरे जावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, आदिवासी विभागातील विद्यार्थ्यांची योग्य प्रकारे राहण्याची तसेच जेवणाची व्यवस्था न झाल्यामुळे पालघर जिल्ह्यातील काही पालकांनी विद्यार्थ्यांना घरी परत आणले, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, शासनाने उक्त प्रकरणी चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा : (१) हे खरे नाही.

सदरचा निर्णय शासनाने दि.२८.०८.२००९ च्या शासन निर्णयान्वये घेतला आहे.

(२) हे खरे नाही.

प्रस्तुत योजनेतर्गत नामांकित शाळेत इ.१ ली ते ५ वी च्या वर्गांमध्ये प्रवेशित होणारे विद्यार्थी हे दुर्गम व अतिदुर्गम आदिवासी भागातून आलेले असतात. प्रवेशपूर्वी सदरच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमातून शिक्षण दिलेले नसल्याने, या विद्यार्थ्यांना इतर सर्वसाधारण विद्यार्थ्यांच्या बरोबरीने आणण्यासाठी सुरुवातीचे तीन ते सहा महिन्याकरीता काही शाळांमार्फत पूर्व तयारीसाठी स्वतंत्रपणे व्यवस्था करण्यात येते व त्यानंतर इतर मुलांबरोबरच त्यांचा वर्गात समावेश करण्यात येतो.

नामांकित शाळांना विभागाचे अधिकारी वेळोवेळी भेटी देऊन तपासणी करतात, सदर भेटीदरम्यान शाळा व्यवस्थापनाकडून आदिवासी विद्यार्थ्यांना वेगळे बसविल्याबाबत तसेच त्यांना अस्पृश्यतेची वागणूक देत असल्याचे आढळून आले नाही.

मात्र, नामांकित शाळांमध्ये आदिवासी विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक दर्जा व आदिवासी विद्यार्थ्यांना कशाप्रकारे वागणूक देण्यात येते, त्यांच्याशी भेद भाव केला जातो किंवा कसे आणि उपलब्ध करून देण्यात येत असलेल्या शैक्षणिक व निवासी सोयी-सुविधा दर्जा इत्यादी बाबत पाहणी करण्यासाठी विभागाच्या दिनांक १९ नोव्हेंबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये संबंधित विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली महसुल विभागनिहाय समिती गठीत करण्यात आली आहे.

(३), (४) व (५) हे खरे नाही.

योजनेतर्गत निवड केलेल्या सर्व नामांकित शाळांमध्ये निवास व भोजनाची व्यवस्था चांगल्या प्रकारे करण्यात येत आहे.

विद्यार्थ्यांची योग्य प्रकारे राहण्याची तसेच जेवणाची व्यवस्था न झाल्यामुळे पालघर जिल्ह्यातील काही पालकांनी त्यांच्या पाल्यांना घरी परत आणल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

तथापि, सातारा जिल्ह्यातील पाचगणी येथील एका शाळेतील ११ विद्यार्थ्यांना खरूज या त्वचाविकाराची लागण झाली होती. संबंधित संस्थेने सदर विद्यार्थ्यांवर तज्ञ डॉक्टरांकडून उपचार करून घेतले आहेत. तसेच, प्रकल्प स्तरावरून या प्रकरणाची चौकशी करून संबंधित शाळेस योग्य त्या सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

रुकडी (ता.हातकणंगले, जि.कोल्हापूर) येथे शॉर्टसर्कीटमुळे

ऊस पिकाचे झालेले नुकसान

(२) * ६७६०९ डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रुकडी (ता.हातकणंगले, जि.कोल्हापूर) येथे दिनांक १५ डिसेंबर, २०१५ रोजी वीज मंडळाच्या अकार्यक्षमतेमुळे शॉर्टसर्कीट होऊन लागलेल्या आगीत शेतकऱ्यांच्या शेतातील ४० एकरातील ऊस जळून नष्ट झाला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, झालेल्या नुकसानीची भरपाई मिळणेबाबत तेथील शेतकऱ्यांनी मा.ऊर्जा मंत्री, मा.महसूल मंत्री तसेच मा.ग्रामविकास मंत्री यांचेकडे दिनांक १५ डिसेंबर, २०१५ रोजी तसेच मा.विरोधी पक्षनेता विधानसभा यांनी

दिनांक २७ जुलै, २०१६ रोजी मा.ऊर्जा मंत्री यांचेकडे तक्रार करुनही अद्याप नुकसान भरपाई देण्यात आलेली नाही, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने अधिक चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत, त्यानुसार नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना तातडीने आर्थिक मदत करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) होय, सदर ऊस जळीत अपघात हा दिनांक ११.१.२०१५ रोजी झालेला आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) व (४) विद्युत निरीक्षक कार्यालय, कोल्हापूर यांचेकडून सदर अपघात प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली आहे.

सदर ठिकाणी झालेले ऊस जळीत हे लघुदाब उपरी तारमार्गाची योग्य ती निगा व देखभाल दुरुस्ती न केल्यामुळे झालेला असल्याने महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी, इचलकरंजी यांना संबंधित नुकसान भरपाई देणेबाबत विद्युत निरीक्षक, कोल्हापूर यांनी कळविले आहे. त्यानुसार एकूण १५ नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांपैकी १३ शेतकऱ्यांच्या प्रस्तावाची मंजूरी प्रक्रिया सुरु आहे. उर्वरित नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांचे प्रस्ताव कागदपत्रांअभावी प्रलंबित आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अहमदनगरसह राज्यातील सहकारी संस्थांच्या १४५०
संचालकांनी पैशांचा केलेला अपव्यय**

(३) * ६५४६९ श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी), श्री.संजय सावकारे (भुसावळ), श्री.हरिष पिंपळे (मुर्तिजापूर) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सहकार कायद्याच्या कलम ८८ नुसार राज्यातील सहकारी पतसंस्था व सहकारी बँकामधील १४५० संचालकांवर २०० कोटी रुपयांच्या वसूलीची जबाबदारी निश्चित करण्यात आली असल्याची बाब दिनांक ३ सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या सर्व सहकारी पतसंस्था, सहकारी बँका यातील संचालकांवर पैशांचा अपव्यय केल्याबाबत कारवाई करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सहकारी संस्था अधिनियम सन १९६० च्या कलम ८८ नुसार २५० प्रकरणांची चौकशी सुरु आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, चौकशी पूर्ण झाल्यास त्याचा अहवाल आला आहे काय व शासनाने दोषी संचालकांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे.
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) होय.

दि.३०/११/२०१६ अखेर महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम ८८ नुसार राज्यातील एकूण १०६९ व्यक्तींवर रू. १६७०.९० कोटींची जबाबदारी निश्चित करण्यात आली आहे.

(२) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम ८८ अन्वये नागरी सहकारी पतसंस्था किंवा नागरी सहकारी बँकांच्या दोषी संचालक व अधिकारी / कर्मचारी यांचेवर संस्थेस झालेल्या आर्थिक नुकसानीची जबाबदारी निश्चित करण्यात आली असून वसुली करण्यासाठी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम ९८ अन्वये वसुली प्रमाणपत्र देण्यात आले आहे.

(३) व (४) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम १९६० चे कलम ८८ नुसार दि.३०/११/२०१६ अखेर राज्यातील एकूण ७३ नागरी सहकारी बँकांचे व १४७ नागरी सहकारी पतसंस्थांचे आदेश निर्गमित करण्यात आले असून त्यापैकी २६ नागरी सहकारी बँका व ४३ नागरी सहकारी पतसंस्थांचे अहवाल प्राप्त झाले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर जिल्हापरिषदेस अमृत आहार योजनेसाठी
निधी उपलब्ध करून देणेबाबत**

(४) * ६६९७६ अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल

सत्तार (सिल्लोड) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघर जिल्हा परिषदेकडे अमृत आहार योजनेतर्गत निधी नसल्यामुळे प्रति लाभार्थ्यास प्रत्येक जेवणाकरीता मिळणा-या केवळ २५ रु. या अल्प निधीतून जिल्ह्यातील सुमारे तीन हजार अंगणवाड्यांच्या क्षेत्रातील १४ हजार गरोदर माता व १७ हजार स्तनदा मातांना पुरेसे अन्न मिळत नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अनुसूचित क्षेत्रातील गर्भवतींच्या आहारातील उष्मांक आणि प्रथिनांच्या कमतरतेमुळे कमी वजनाची बालके जन्माला येण्याचे प्रमाण अधिक असून गरोदरपणाच्या शेवटच्या तीन महिन्यात स्त्रीयांच्या वजनवाढीचे प्रमाण कमी असल्याने गरोदर आणि स्तनदा मातांना एकवेळचा चौरस आहार अंगणवाडी सेविकामार्फत देण्यात येतो, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, त्यासाठी सदर अंगणवाडी सेविकांना देण्यात येणारे २५ रुपये मिळण्यास दोन ते तीन महिने विलंब लागत असल्याने अंगणवाडी सेविकांना उधारीवर व जास्तीच्या भावाने दुकानदाराकडून माल विकत घ्यावा लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी करून त्यानुसार २५ रुपयांच्या निधीमध्ये वाढ करून अंगणवाडी सेविकास प्रतिमाह देण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा : (१) हे खरे नाही.

पालघर जिल्हा परिषदे अंतर्गत आदिवासी क्षेत्रातील २६१६ अंगणवाड्यांमध्ये अमृत आहार योजना सुरू असून त्याअंतर्गत ८८८८ गरोदर माता व ९५१९ स्तनदा माता अशा एकूण १८४०७ एवढ्या महिला लाभार्थ्यांना एक वेळ चौरस आहार योजनेचा लाभ देण्यात येत आहे.

(२) दि.१८.११.२०१५ च्या शासन निर्णयानुसार गरोदर स्त्रीयांना शेवटच्या तिमाही व स्तनदा मातेस पहिल्या तीन महिन्यासाठी एकवेळ आहार देण्यात येत होता. परंतु स्त्रीला गरोदर असल्याचे निश्चित झाल्यापासून उष्मांक व प्रथिनांची अधिक गरज असल्याने दि.०२.०८.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये स्त्री गरोदर असल्याचे निश्चित झाल्यापासून ते बाळंतपणापर्यंत व बाळंतपणानंतर ६ महिन्यांच्या कालावधीसाठी एक वेळ आहार देण्यात येत आहे.

(३) पालघर जिल्ह्यामध्ये या योजनेसाठी शासनाकडून उपलब्ध करून दिलेला निधी आहार समितीच्या बँक खात्यात वितरीत करण्यास विलंब झाल्याचे निदर्शनास येते.

(४) पालघर जिल्हा परिषदेने आहार तयार करणेसाठीच्या रू.२५/- मध्ये वाढ करून पुरक अनुदान म्हणून प्रति लाभार्थी रू.१०/- देण्याचा निर्णय घेतला असून याकरिता आवश्यक तरतुद जिल्हा निधीमधून करण्यात आली आहे. पालघर जिल्हा परिषदेने केलेल्या उपरोक्त कार्यवाहीची माहिती घेऊन सदर निर्णय इतर जिल्हापरिषदांना लागू करण्याची बाब शासनस्तरावर तपासण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील ऊसाला किफायतशीर व रास्त दर न देणाऱ्या ३१ साखर कारखान्यांवर परवाना निलंबनाची कारवाई करण्याबाबत

(५) * ६६६६४ श्री.विजय औटी (पारनेर) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ऊसाला किफायतशीर व रास्त दर न देणाऱ्या ३१ साखर कारखान्यांनी १४ दिवसांत १७५ कोटी रुपयांची थकबाकी न भरल्यास त्यांच्यावर परवाना निलंबनाची कारवाई करण्याचा इशारा साखर आयुक्तालयाने दिल्याची माहिती दिनांक ८ सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यापूर्वी एफआरपी थकविणाऱ्या १३ कारखान्यांवर थकबाकी वसूलीची नोटीसा बजावण्यात आल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले आहे,

(४) तसेच थकबाकी न भरणाऱ्या संबंधित साखर कारखान्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) अंशतः खरे आहे.

महाराष्ट्र साखर कारखाने (क्षेत्र आरक्षण व गाळप आणि ऊस वितरण नियमन) आदेश, १९८४ चे तरतुदीनुसार गाळप परवाना निलंबनाच्या कारवाई संदर्भात ६१ साखर कारखान्यांना हंगाम २०१५-१६ मधील FRP प्रमाणे संपूर्ण ऊस देयके भरणा करणेबाबत दि. २७.६.२०१६ अन्वये नोटीसा बजावण्यात आल्या होत्या.

(२) होय.

(३) व (४) हंगाम २०१५-१६ मधील शेतकऱ्यांची FRP देयके थकबाकी ठेवणाऱ्या संबंधित साखर कारखान्यांना ऊस नियंत्रण आदेश, १९६६ व महाराष्ट्र साखर कारखाने (क्षेत्र आरक्षण व गाळप आणि ऊस वितरण नियमन) आदेश, १९८४ चे तरतुदीनुसार नोटीसा / सुनावण्या घेण्यात आल्या. हंगाम २०१५-१६ अखेर १७ कारखान्यांवर RRC व १७ साखर कारखान्यांवर गाळप परवाने रद्द करून दंडात्मक कारवाई केलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजे काळूस (ता.खेड, जि.पुणे) येथील भोगडे वस्ती जिल्हा परिषद शाळेस वीज जोडणी न देता वीज देयके देण्यात आल्याबाबत

(६) * ७२८२० श्री.सुरेश गोरे (खेड आळंदी) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे काळूस (ता.खेड, जि.पुणे) येथील दारिद्र्य रेषेखालील नागरिकांनी हरिजन वस्ती, भोगडे वस्ती व जिल्हा परिषद शाळेसाठी वीज व त्यासाठी लागणाऱ्या विद्युत खांबाची मागणी मा.मुख्य अभियंता, राजगुरुनगर यांचेकडे माहे डिसेंबर, २०१० मध्ये वा त्या सुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २७ जून, २०१५ रोजी वीज जोडणी व त्यासाठी आवश्यक खांबाची कामे त्वरित मंजूर करावी असे निवेदन मुख्य अभियंता, राजगुरुनगर यांना दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुख्य अभियंता, राजगुरुनगर यांनी दिनांक १० जुलै, २०१५ रोजी सदर मागणीच्या अनुषंगाने कामास मंजूरी देवूनही अद्याप वरील ठिकाणी वीज जोडणी केली नाही परंतु जिल्हा परिषद शाळा भोगडेवस्ती यांना वीज देयके देण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मंजूरी झाल्यानंतरही एक वर्षापेक्षा जास्त काळ होऊनही अद्याप वीजजोडणी न देणे तसेच जिल्हा परिषद शाळा भोगडे वस्ती यांना वीज जोडणी न करता वीज देयके आकरणाच्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) व (२) हे खरे आहे

सदर निवेदन कार्यकारी अभियंता, महावितरण, राजगुरुनगर यांना दिले आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) वीज जोडणी न करता दिलेले चुकीचे वीज देयक दुरुस्त करून रद्द केले असून, सदर प्रकरणी संबंधित अधिकाऱ्यांवर दंडात्मक कारवाई करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे येथील दिवा परिसरातील वीज समस्याबाबत

(७) * ६६०३६ श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे येथील दिवा परिसरातील विजेची समस्या गंभीर झाल्याप्रकरणी शेकडो नागरिकांनी दिनांक १० ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास आंदोलन केले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रश्नी नागरिकांनी दिलेल्या निवेदनातील मागण्यांचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे व त्यानुसार कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे तसेच या परिसरातील नागरिकांच्या विजेच्या समस्यांवर निर्णय घेण्यासंदर्भात कोणता पाठपुरावा केला वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे आहे.

(२) गोटेघर फिडरवरून दिवा विभागासाठी फीडर चालू करणे, विज बिलासंबंधी ठेकेदारी पध्दत बंद करणे, दिवा परिसरासाठी स्वतंत्र सब-स्टेशन करणे, फॉल्टी मीटर आणि आर.एन.ए.मीटर यावर तातडीने तोडगा काढणे, ट्रान्सफॉर्मरची संख्या वाढवणे, कामगारांची संख्या वाढविणे, सडलेले जुने पोल आणि वायर तातडीने बदलणे इ. मागण्याचे निवेदन देण्यात आले. त्यानुसार महावितरण कंपनीकडून विशेष उपाययोजना करण्यात आलेल्या आहेत.

(३) गोटेघर उपकेंद्रातून दिवा पर्यंत दोन स्वतंत्र वीजवाहिनी (८ कि.मी. भूमीगत वाहिनी व ५.५ कि.मी उपरी वाहिनी) टाकण्याचे काम प्रगतीपथावर आहे. दिव्यातील वीज ग्राहकांचे मीटर रीडिंग व बिल वाटप यासाठी नवीन ठेकेदारांची नियुक्ती केली आहे. एप्रिल, २०१६ पासून आजपर्यंत दिव्यातील एकूण ३,२१० फॉल्टी मीटर बदली करण्यात आले आहेत. दिवा परिसरात एकूण ६ स्वतंत्र ट्रान्सफॉर्मर मंजूर करण्यात आले असून त्यापैकी गणेश नगर येथे ६३० केव्हीएचे रोहीत्र कार्यान्वित करण्यात आले आहेत. तसेच दिवा भागात माहे एप्रिल, २०१६ पासून आजपर्यंत एकूण २९ उच्चदाब आणि ९५ लघुदाब एवढे पोल आणि ८९०० मीटर लाईनची वायर बदलण्यात आली आहे. लघुदाब वाहिनीची २००० मीटर भूमीगत केबल बदलण्यात आली असून उच्चदाब वाहिनीचे पोल बदली करण्याचे काम चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चिखली व लोणार (जि. बुलढाणा) येथे अवैध दारु जप्त केल्याबाबत

(८) * ६६५७८ डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चिखली व लोणार (जि. बुलढाणा) येथे दोन ठिकाणी राज्य उत्पादन शुल्क विभागाने दिनांक २० सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास अवैध दारु जप्त केल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यावेळी किती जणांना अटक केली व किती रुपयांचा माल जप्त करण्यात आला आहे,

(३) असल्यास, याबाबत चौकशी केली आहे काय, असल्यास, त्यात काय आढळून आले व तदनुसार पुढे संबंधित दोषीवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) चिखली व मेहकर, जि.बुलढाणा येथील अवैध दारु जप्त करून दि. २०.९.२०१६ रोजी एकूण ९ गुन्हे दाखल करून यात ७ आरोपींना अटक करण्यात आली आहे. या कारवाईत एकूण रु.७१,१४९/- किंमतीचा मुद्देमाल जप्त करण्यात आलेला आहे. अटक आरोपीविरुद्ध महाराष्ट्र दारुबंदी कायदा १९४९ चे कलम ६५ (ई) व एका प्रकरणात ६५ (ई), ८३ अन्वये गुन्ह्याची नोंद करण्यात आली असून मा.न्यायालयात आरोपीविरुद्ध दोषारोप दाखल करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वाडा (जि.ठाणे) तालुक्यातील सूर्यमाळ आश्रमशाळेतील अव्यवस्थेबाबत

(९) * ६९२९९ श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाडा (जि.ठाणे) तालुक्यातील सूर्यमाळ आश्रमशाळेत २६० विद्यार्थी तर १८७ विद्यार्थिनी शिक्षण घेत असून १ ली ते १२ वीच्या या शाळेत विद्यार्थीनींना रहाण्यासाठी तीन तर विद्यार्थ्यांना पाच वर्ग खोल्या आहेत तसेच, विद्यार्थीनींच्या वर्गाची दुरवस्था झाल्याचे दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच आश्रमशाळेत विद्यार्थ्यांसाठी आलेल्या वस्तूंमध्ये शाळेचे पदाधिकारी व्यवस्थापनासोबत मिळून गैरव्यवहार करत असल्याचा आरोप ग्रामस्थांनी केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीनुसार दोषीवर कोणती कारवाई करण्यात येणार आहे तसेच आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णू सवरा : (१) शासकीय आश्रमशाळा सुर्यमाळ, ता. मोखाडा, जि. पालघर येथे इयत्ता १ ली ते १२ वी पर्यंत वर्ग सुरू असून सद्यस्थिती २५० मुले व १८१ मुली असे एकूण ४३१ विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत.

एकूण १२ वर्ग खोल्यांपैकी १० वर्ग खोल्यांची दुरुस्ती पुर्ण झालेली असून २ वर्ग खोल्यांचे दुरुस्ती काम प्रगतीत आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पिंपळखुटा (ता.धामणगाव रेल्वे, जि.अमरावती) येथील श्री संत शंकरबाबा
आश्रमशाळेत नरबळी देण्याचा झालेला प्रयत्न**

(१०) * ६५२०९ डॉ.मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पिंपळखुटा (ता.धामणगाव रेल्वे, जि.अमरावती) येथील श्री संत शंकरबाबा आश्रमशाळेत माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये १९ वर्षीय कु.प्रथमेश अवधुत सगणे या युवकाचा तांत्रिक व शाळेचा आचारी याच्या सहाय्याने नरबळी देण्याचा प्रयत्न झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, श्री. संत शंकरबाबा आश्रमशाळेतील कर्मचारी व संचालकाविरुद्ध फौजदारी स्वरूपाची कारवाई करून सदर आश्रम शाळेची मान्यता रद्द करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) तसेच तांत्रिक व त्याला सहकार्य करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) होय, हे खरे आहे.

श्री संत शंकर महाराज आश्रम (ट्रस्ट) पिंपळखुटा संचलित शंकरराव महाराज मागासवर्गीय मुलांचे अनुदानित वसतिगृहातील कु.प्रथमेश अवधुत सगणे हा ११ वर्षीय विद्यार्थी दि.९/०८/२०१६ रोजी मानेवर गंभीर घाव असल्याने बेशुध्दावस्थेत आढळून आला.

(२) व (३) सदर गंभीर घटनेनंतर घटनेस जबाबदार असणाऱ्या व्यक्तींवर पोलिसांत गुन्हा दाखल करण्यात आला असून याबाबत पुढील तपास चालू आहे.

तसेच, कर्तव्यात कसूर केल्यामुळे सदर वसतिगृहाच्या अधीक्षकास निलंबित करण्यात आले असून सदर संस्थेच्या वसतिगृहाची मान्यता रद्द करण्यास आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांचेमार्फत परवानगी देण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईला वीजपुरवठा करणाऱ्या टाटा पॉवर आणि रिलायन्स
या दोन कंपन्यांची चौकशी करण्याबाबत**

(११) * ७१३१६ श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईला वीजपुरवठा करणाऱ्या टाटा पॉवर आणि रिलायन्स या दोन कंपन्यांची नियंत्रक व महालेखापरीक्षकामार्फत (कॅग) चौकशी करण्याची घोषणा गत अधिवेशनात शासनाकडून होऊन दोन महिने लोटले तरी अद्याप त्याबाबत शासनाकडून कोणताही निर्णय घेण्यात आला नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रश्नाबाबत तातडीने निर्णय घेऊन टाटा पॉवर आणि रिलायन्स या दोन कंपन्यांची कॅगमार्फत चौकशी करण्याबाबत तसेच मुंबईतील वीज ग्राहकांना समान वीजदर देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही.

(२) मुंबईतील वीज ग्राहकांना समान वीज दर देण्याबाबत सर्व वीज वितरण कंपन्यांची शासनस्तरावर बैठक घेण्यात आली. सदर बैठकीमध्ये नवीन वीज दराप्रमाणे घरगुती वीज ग्राहकांच्या वापर युनीटचा टप्पा विचारात घेऊन, त्याच्या दराचा अभ्यास करून सादरीकरण करण्यास सल्लागार कंपनीस सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

केडगाव (ता.दोंड,जि.पुणे) येथील वीज वितरण विभागातील इंध्रा-२ अंतर्गतची वीजजोडणी व रोहित्र उभारणीची कामे निधीअभावी प्रलंबित असल्याबाबत

(१२) * ७३१८० श्री.राहूल कुल (दोंड) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दोंड (जिल्हा पुणे) येथील केडगाव वीज वितरण विभागातील इंध्रा-२ अंतर्गतची वीज जोडणी व रोहित्र उभारणीची कामे निधी अभावी प्रलंबित असल्याने स्थानिक लोकप्रतीनिधिंनी निधी मिळणेबाबत विभागाशी माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान पत्रव्यवहार केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, येथील जीर्ण, गंजलेले व जुने झालेले विद्युत वाहक पोल बदलणे तसेच केडगाव विभागीय कार्यालयाचे विभाजन करून दोंड व शिरूर तालुक्यासाठी स्वतंत्र विभागीय कार्यालय सुरु करणे व केडगाव येथील कर्मचाऱ्यांसाठी स्वतंत्र कर्मचारी निवास व्यवस्था करणे अशा विविध मागण्यांसाठी स्थानिक लोकप्रतीनिधिंनी माहे ऑक्टोबर, २०१५ पासून विभागाकडे वारंवार मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे. नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे आहे.

इंध्रा-२ योजनेअंतर्गत केडगांव विभागातील कामे रखडलेली नसून मंजूर व समाविष्ट कामे बहुतांश स्वरूपात पूर्ण झालेली आहेत.

(२) व (३) हे खरे आहे.

उर्वरित महाराष्ट्रातील शेतीपंपाचे ऊर्जाकरण करण्याकरिता सन २०१६-१७ मध्ये पैसे भरून प्रलंबित असलेल्या व येणाऱ्या संभाव्य १६९८८९ कृषीपंपांना वीजजोडणी देण्याच्या उद्देशाने रु. १६५५.७४ कोटीची योजना प्रस्तावित आहे. त्यामध्ये पुणे जिल्ह्यातील २०,२२१ कृषीपंपाचे ऊर्जाकरण करण्याकरिता रु.२०५.९६ कोटी इतक्या निधीचा समावेश आहे.

केडगांव विभागाअंतर्गत दोंड तालुक्यातील जीर्ण, गंजलेले व जुने झालेले विद्युत पोल बदलणे व इतर संबंधित कामासाठी यु अँड एम योजनेअंतर्गत रु.११० लाख रकमेचे कार्यदेश दि. ५.१०.२०१६ रोजी देण्यात आले असून त्याची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

केडगांव विभागीय कार्यालयाचे विभाजन करून दौंड व शिरूर तालुक्यासाठी स्वतंत्र विभागीय कार्यालय करण्याचा प्रस्ताव ग्राहक मानकांची पूर्तता नसल्यामुळे मंजूर करण्यात आला नाही. तसेच या ठिकाणी विभागीय कार्यालयाच्या बांधकामाचा प्रस्ताव प्राप्त झाला असून तांत्रिक पडताळणी सुरु आहे. तथापि, कर्मचाऱ्यांसाठी स्वतंत्र कर्मचारी निवास व्यवस्था करणेसाठीचा प्रस्ताव महावितरणच्या मुख्यालयास प्राप्त झालेला नाही.

**शाहूवाडी, राधानगरी, कागल, भुदरगड व चंदगड (जि.कोल्हापूर) येथील
२९ वाड्या-वस्त्यांवर वीज पुरवठा होत नसल्याबाबत**

- (१३) * ७०३२५ श्री.सत्यजीत पाटील-सरुडकर (शाहूवाडी), श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) कोल्हापूर जिल्ह्यातील शाहूवाडी, राधानगरी, कागल, भुदरगड, चंदगड तालुक्यातील २९ वाड्या-वस्त्यांवर अद्याप वीज पुरवठा करण्यात येत नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच, शाहूवाडी तालुक्यातील कासारी खोऱ्यात अनेक गावांमधील १५ ते २० वर्षापूर्वीच्या जुन्या विजेच्या खांबांची देखभाल दुरुस्ती न केल्याने अनेक खांब पूर्णतः जिर्ण झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, पावसाळ्यात मानीचा धनगरवाडा, पठार धनगरवाडा येथील वीज पुरवठा कायमस्वरूपी बंद होवूनही विजेचे देयक पाठविण्यात येते, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, असल्यास त्यानुसार चौकशीत काय आढळून आले,
- (५) तसेच सदर तालुक्यातील वाड्या-वस्त्यांवर त्वरित वीज जोडणी देण्यासाठी व कासारी खोऱ्यातील गावांमधील वीजेच्या खांबाचे सर्वे करून नवीन खांब लावण्याविषयी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) कोल्हापूर जिल्ह्यातील शाहूवाडी, राधानगरी, कागल, भुदरगड, चंदगड तालुक्यातील २९ वाड्या वस्त्यांपैकी ९ वाड्या वस्त्यांचे विद्युतीकरण झाले आहे. एका वाडीचे विद्युतीकरणाचे काम सुरु आहे. उर्वरित

१९ वाड्या वस्त्यांची कामे जिल्हा नियोजन व विकास समिती योजनेअंतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये मंजूर असून निविदेचे काम अंतिम टप्प्यात आहे.

(२) हे खरे आहे

(३) व (४) हे खरे नाही.

दोन्ही धनगरवाड्यातील एकूण १२ ग्राहकांपैकी ९ ग्राहकांना रिडींगनुसार बिले देण्यात आली व उर्वरित २ ग्राहकांचे रिडींग उपलब्ध न झाल्याने व एका ग्राहकाचे मिटर नादुरुस्त असल्याने सरासरी बिले देण्यात आली आहेत. या ग्राहकांच्या जोडभाराची तपासणी करून योग्य आकाराचे बिल देण्यात येत आहेत.

(५) सदर तालुक्यातील वाड्या वस्त्यांवरील विद्युतीकरणाच्या निविदेचे काम अंतिम टप्प्यात आहे पोल बदलण्याच्या कामासाठी यु अँड एम वर्ष सन २०१६-१७ योजनेअंतर्गत कामाचे आदेश देण्याचे प्रस्तावित आहे.

**नाशिक जिल्ह्यातील बारा सहकारी पतसंस्थांमध्ये
गैरव्यवहार झाला असल्याबाबत**

(१४) * ७०७९९ श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक जिल्हा सहकार कृती समितीची बैठक नुकतीच तहसिलदार यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हाधिकारी कार्यालयात घेण्यात आली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नाशिक जिल्ह्यातील बारा सहकारी पतसंस्थांमध्ये २१ कोटी ६९ लाख ३७ हजार रुपयांचे गैरव्यवहार झाले असून यातील आरोपींची संख्या ४७४ असून त्यापैकी ७५ बेनामी कर्जदार असल्याचे सदर बैठकीत निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून पुढे कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) होय.

(२) व (३) नाशिक जिल्ह्यातील एकूण १२ नागरी बँका/ पतसंस्थांमध्ये झालेल्या अपहारासंदर्भात संस्थेच्या तत्कालिन पदाधिकारी/ अधिकारी/ कर्मचारी अशा एकूण ४७४ व्यक्तींविरूद्ध विविध पोलिस स्टेशन मध्ये रु. २१ कोटी ६९ लाख ३८ हजार

रकमेच्या अपहाराचा गुन्हा दाखल करण्यात आला असून त्यापैकी २०९ व्यक्तींना सदरहु गुन्हायात अटक करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कल्याण व उल्हासनगर (जि.ठाणे) परिसरामध्ये खाजगी ठेकेदार वीज ग्राहकांना अवास्तव वीज देयके देत असल्याबाबत

(१५) * ६९६०१ श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.संजय पुराम (आमगाव), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्यातील कल्याण व उल्हासनगर परिसरामध्ये महावितरणकडून नेमलेल्या खाजगी ठेकेदारांकडून प्रत्यक्षात रिडिंग न घेता डाटा तयार करून अवास्तव वीज देयके देऊन ग्राहकांची फसवणुक होत असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले,

(३) असल्यास, संबंधित ठेकेदारांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) महावितरण कंपनीने माहे सप्टेंबर, २०१६ पासून मोबाईल द्वारे मिटर वाचन घेणे सुरु केले आहे. तथापि, ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये ज्या ग्राहकांचे मोबाईल अॅप द्वारे रिडिंग उपलब्ध होऊ शकले नाही. अशा ग्राहकांचे प्रत्यक्ष वापरानुसार बिल देण्यात आले आहे.

(२) व (३) महावितरण कंपनीने याबाबत चौकशी केली असून संबंधित ठेकेदारांना नियमाप्रमाणे दंड आकारणी प्रस्तावित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोल्हापूर जिल्हयात अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळाकडून
फक्त चारच लाभार्थ्यांना बीजभांडवल उपलब्ध झाले असल्याबाबत**

(१६) * ६६६८२ डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) : सन्माननीय कौशल्य विकास व उद्योजकता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळाकडून कोल्हापूर जिल्हयात गेल्या १४ वर्षांत फक्त चारच तरुणांना बीजभांडवल उपलब्ध झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कर्जाकरिता आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता यादी मोठी असल्याने अनेक सुशिक्षित तरुणांना कर्जाचा लाभ घेता येत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या महामंडळाकडून सुशिक्षित तरुणांना सुलभ रित्या कर्ज उपलब्ध करण्याकरिता शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. संभाजी पाटील-निलंगेकर : (१) नाही.

(२) नाही.

(३) लागू नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील रिक्त पदांमुळे
शासनाचा महसूल बुडत असल्याबाबत**

(१७) * ६५०७९ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अजय चौधरी (शिवडी), श्री.विजय औटी (पारनेर), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला), श्रीमती मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य उत्पादन शुल्क विभागात शेकडो पदे रिक्त असल्यामुळे अपून्या कर्मचाऱ्यांअभावी शासनाला दरवर्षी मिळणारा करोडो रुपयांचा महसूल बुडत

असल्याची बाब विभागीय अधिकाऱ्यांनी पदे भरण्याबाबत माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान शासनाकडे केलेल्या मागणीवरून निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी मा.विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा यांनी माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान मा.राज्य उत्पादन शुल्क मंत्र्यांना पत्र दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच अहमदनगर जिल्ह्यातील मिडसांगवी (ता.पाथर्डी) येथे देशी-विदेशी दारू बनविण्यासाठी वापरले जाणारे अतिशुध्द मद्यार्काची अवैध वाहतूक करणारा टँकर चालकासह राज्य उत्पादन शुल्क विभागाने ताब्यात घेऊन पथकाने २२ लाख ८ हजार रक्कमेचा मुद्देमाल जप्त केल्याची माहिती दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास उघडकीस आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्य उत्पादन शुल्क विभागात रिक्त असलेल्या पदांची संख्या किती आहे व ती रिक्त राहण्याची कारणे काय आहेत,

(५) तसेच सदर पदे तातडीने भरण्याच्या दृष्टीने अद्यापपर्यंत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही.

(२) होय.

(३) होय

(४) व (५) राज्य उत्पादन शुल्क विभागामध्ये दि.३०.०९.२०१६ अखेर एकूण १०१३ पदे रिक्त आहेत. या विभागातील निरीक्षक संवर्गातील एकूण २५२ पदे मंजूर असून त्यापैकी १२२ पदे रिक्त आहेत. त्यापैकी ५० पदांवर पदोन्नती देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

दुय्यम निरीक्षक राज्य उत्पादन शुल्क, हे पद महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कक्षेत आले असून नामनिर्देशन कोट्यातील रिक्त पदांपैकी दुय्यम निरीक्षक, नामनिर्देशनाच्या कोट्यातील रिक्त पदांपैकी ३०० पदे महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत भरण्याची कार्यवाही सुरू आहे. तसेच इतर संवर्गातील रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाचे निर्बंध विचारात घेऊन आवश्यक ती पदे भरण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

नवी मुंबई कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या मसाला मार्केटमधील
व्यापाऱ्यांना कमी दराने एफ.एस.आय. दिल्याबाबत

(१८) * ६६५३५ श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड), श्री.अजय चौधरी (शिवडी), श्री.विकास कुंभारे (नागपूर मध्य), डॉ.आशिष देशमुख (काटोल) : सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नवी मुंबई कृषी उत्पन्न बाजार समितीच्या मसाला मार्केट मधील व्यापाऱ्यांना कमी दराने एफ.एस.आय. देऊन गैरव्यवहार केल्याने मा.पणन संचालक पुणे यांनी नवी मुंबई कृषी उत्पन्न बाजार समिती संचालक मंडळ बरखास्त केल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीत काय निदर्शनास आले व तदनुसार दोषी संचालक मंडळावर काय कारवाई केली, तसेच कमी दराने दिलेल्या एफ.एस.आय ची रेडीरेकनरच्या दराप्रमाणे वसुली करण्यात आली आहे काय,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) खरे नाही, संचालक मंडळाचा कालावधी संपुष्टात आल्यानंतर, या बाजार समितीवर दि.२.११.२०१४ रोजी प्रशासकीय मंडळ नियुक्त करण्यात आले होते.

(२) होय.

(३) व (४) एफ.एस.आय. वाटप प्रकरणी चटई निर्देशांक विक्रीचा गैरव्यवहार झाल्यामुळे बाजार समितीचे आर्थिक नुकसान झाल्याचे अहवालात नमुद केले आहे. संबंधीतांकडून फरकाची रक्कम वसूल करणे, भरणा करण्यास नकार देणाऱ्यांचे वाटप आदेश रद्द करणे व दोषी असलेल्या व्यक्तींविरुद्ध फौजदारी कारवाई करण्याबाबतचे पणन संचालकांना कळविण्यात आले आहे. चौकशी अहवालाच्या आधारे गाळाधारकांकडून फरकाची रक्कम वसूल करणे तसेच फरकाच्या रक्कमेचा भरणा न करणाऱ्या गाळाधारकांचे वाटप आदेश रद्द करण्याबाबत बाजार समितीस कळविण्यात आले आहे. तथापि सदर कार्यवाहीविरुद्ध गाळाधारकांनी मा.उच्च न्यायालयात, मुंबई येथे याचिका दाखल केली असून सदर प्रकरणी मा.न्यायालयाने अंतरिम स्थगिती दिलेली आहे.

महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या डोंबिवली वसाहतीमधील
३६ भूखंडावर भूमाफियांनी अनाधिकृत इमारती बांधल्याबाबत

(१९) * ६८०१२ श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या डोंबिवली वसाहती मधील ३६ भूखंडावर दोन-तीन वर्षांपासून भूमाफियांनी अनधिकृत इमारती बांधल्या असून संबंधित अधिकाऱ्यांनी तक्रारीनंतरही या इमारतींवर कोणतीही कारवाई केली नाही असे निदर्शनास आले आहे, ही हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एम.आय.डी.सी. ठाणे येथील क्षेत्र व्यवस्थापकांनी दिलेल्या माहितीनुसार एम.आय.डी.सी. पाच भूखंड मोकळे आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, ए आर एफ,आर एच, आर एल या मालिकेच्या भूखंडावर ३६ बेकायदा इमारती उभारण्यात आल्या असून सदर इमारतींनी ३३ हजार ८८६ चौरस मीटर क्षेत्रफळ व्यापला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर प्रकरणाची उच्च स्तरीय चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीनुसार सदर अनधिकृत बांधकामे निष्कासित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली व याबाबत दुर्लक्ष करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या डोंबिवली वसाहतीमधील ३६ भूखंडावर असलेल्या इमारतींचे प्रादेशिक कार्यालय, ठाणे यांच्यामार्फत दि. १५/०७/२०१६ रोजी सर्व्हेक्षण करण्यात आले असता त्याठिकाणी साधारणपणे ४ ते १७ वर्षांपासून अनाधिकृत इमारती बांधल्या आहेत असे निदर्शनास आले आहे.

(२) डोंबिवली वसाहतीमधील ०५ निवासी मोकळे भूखंड असलेल्या भूखंडांची निविदेद्वारे विक्री झाली असून भूखंडाचे वाटप निविदाधारकांना करण्यात आले आहे त्यामुळे सद्यस्थितीत भूखंड मोकळे नाहीत.

(३) डोंबिवली औद्योगिक क्षेत्रातील प्रादेशिक कार्यालय, ठाणे व या कार्यालयाने संयुक्त पणे केलेल्या सर्वेक्षणानुसार महामंडळाच्या ए, आर, एफ, आरएच, आरएल या मालिकांच्या भूखंडावर ३६ बेकायदा इमारती उभारण्यात आलेल्या असून त्यांचे क्षेत्रफळ ७३५२९ चौ.मी इतके आहे.

(४) अनधिकृत इमारतीच्या बांधकामाच्या अनुषंगाने अनुक्रमे दि. २२/१२/२०१५, २३/१२/२०१५, व २६/०७/२०१६ रोजी जवळपास १२०० चौ.मी.इतके अनधिकृत इमारती मधील बांधकाम निष्कासीत करण्यासंबंधीची कारवाई करण्यात आली आहे व इतर रस्तारुंदीतील बांधकामांवरही कार्यवाही करण्यात आलेली आहे. तसेच MRTP कायद्यामधील तरतुदीनुसार अनधिकृत बांधकामावर पोलिस बंदोबस्ताच्या उपलब्धतेनुसार निष्कासनाची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कृषी उत्पन्न बाजार समिती, सिंदी (रेल्वे) (जि.वर्धा) अंतर्गत श्रीकृष्ण जिनिंग व प्रेसिंग सेलू यांनी शेतक-यांची कापसाची रक्कम थकीत ठेवली असल्याबाबत

(२०) * ७२३०४ श्री.रणजीत कांबळे (देवळी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) :

सन्माननीय पणन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वर्धा जिल्ह्यातील कृषि उत्पन्न बाजार समिती, सिंदी (रेल्वे) अंतर्गत श्रीकृष्ण जिनिंग व प्रेसिंग सेलू यांनी मागील दोन वर्षांपासून शेतक-यांचे कापसाचे थकीत रक्कम दिली नसल्याच्या निषेधार्थ पिडीत सर्व शेतकरी उपोषणाला बसले असता शासनाकडून त्वरीत थकीत रक्कम देण्याबाबत मा.मंत्री, सहकार व पणन यांनी आश्वासन दिले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त आश्वासनानंतरही पिडीत शेतकऱ्यांना थकीत रक्कम अद्याप देण्यात आली नसल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मा.सहकार व पणन मंत्री यांनी दिलेल्या आश्वासनानुसार शेतक-यांना कापसाची थकीत रक्कम त्वरीत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१), (२), (३) व (४) व्यापाऱ्यांनी शेतकऱ्यांच्या शेतमालाचे पैसे अदा न केल्यास, ते चुकारे शासनाने अदा करावे अशी पणन अधिनियमात तरतुद नाही. त्यामुळे संबंधित व्यापाऱ्याकडून थकित रक्कम वसूल करण्यासाठी जिल्हाधिकारी यांचेकडून जमिन महसुली थकबाकी म्हणून चुकारा वसूल करण्याची कार्यवाही सुरु केली होती. मात्र त्यास मा. उच्च न्यायालयाने स्थगिती दिलेली आहे.

औसा (जि.लातूर) येथे वीजेच्या खांबावर चढलेल्या एका कंत्राटी कामगाराचा विजेच्या धक्क्याने झालेला मृत्यू

(२१) * ६८४३२ श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) लातूर जिल्ह्यातील औसामध्ये वीजेच्या खांबावर चढलेल्या एका कंत्राटी कामगाराला विजेचा धक्का लागून त्याचा मृत्यू झाल्याचे तसेच मृत्यूनंतरही ५ तास उलटून गेल्यानंतरही घटनास्थळी महावितरणाच्या अधिकाऱ्यांनी प्रत्यक्ष येऊन दखल घेतली नसल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीअंती महावितरणाच्या संबंधित बेजबाबदार अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली तसेच मृत कामगारांच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) सदर मयत व्यक्ती ही महावितरणने कंत्राटी किंवा महावितरणाच्या कंत्राटदाराने नियुक्त केलेली कामगार नव्हती. सदरची घटना निदर्शनास आल्यानंतर महावितरण कंपनीकडून पोलीस ठाणे, औसा यांना तात्काळ कळविण्यात आली.

(२) सदर अपघाताची विद्युत निरीक्षक, लातूर कार्यालयामार्फत चौकशी करण्यांत आली असून अपघातग्रस्त व्यक्ती ही अनधिकृतपणे वीजेच्या खांबावर काम करीत असतांना त्यास वीजेचा झटका लागून मृत झाल्याचे निदर्शनास आले आहे.

(३) महावितरणकडून संबंधित कार्यक्षेत्रातील दोषी लाईनमनवर निलंबनाची कारवाई करण्यात आलेली आहे. तसेच उपकेंद्रातील प्रधान यंत्रचालकाविरूद्ध शिस्तभंगाची कारवाई सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

येणापूर (ता.चामोर्शी, जि.गडचिरोली) येथील महावितरण कंपनीचे ३३ के.व्ही. क्षमतेचे उपकेंद्र उभारण्यास विलंब होत असल्याबबत

(२२) * ७२३३६ श्री.कृष्णा गजबे (आरमोरी), श्री.राजेश काशीवार (साकोली) :

सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) येणापूर (ता.चामोर्शी, जि.गडचिरोली) येथील महावितरण कंपनीने ३३ के.व्ही. क्षमतेचे उपकेंद्र उभारण्यास विलंब होत असल्याचे स्थानिक पंचायत समितीचे पदाधिकारी यांनी मा.मुख्यमंत्री महोदयांना तक्रार केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी दिनांक ८ ऑगस्ट, २०१६ रोजी जिल्हाधिकारी कार्यालय, गडचिरोली येथे व्हिडीओ कॉन्फरन्सद्वारे आढावा घेवून तातडीने काम पूर्ण करण्याचे आदेश दिले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, आदेश दिल्यावरही संबंधित कंत्राटदाराने १ महिन्याचा कालावधी झाल्यावरही काम सुरु केले नसल्याने त्यावर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) मौजे येणापूर, ता. चामोर्शी, जि. गडचिरोली येथील ३३/११ के.व्ही.उपकेंद्र उभारणीचे काम दिनांक २९.७.२०१६ नुसार मे. पद्मावती इले. सर्व्हीसेस, गडचिरोली या कंत्राटदारास देण्यात आले आहे. कामाचे आदेश दिल्याच्या तारखेपासून मे. पद्मावती इले. सर्व्हीसेस, गडचिरोली यांनी विद्युत निरीक्षक, गडचिरोली यांचेकडून उपकेंद्राकरिता तांत्रिक मंजूरी, जमीन निरीक्षण व परिक्षण आणि जमिनीची विद्युत्तरोधक तपासणी, Contour Survey, Topographical Survey इत्यादी कामे आजपर्यंत पूर्ण केलेली आहेत. सदर आदेशानुसार

कंत्राटदारास दिनांक २८.७.२०१७ पर्यंत उपकेंद्र उभारणीचे काम पूर्ण करावयाचे आहे. सदर काम तातडीने पूर्ण करण्याबाबत कंत्राटदारास निर्देश देण्यात आले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गडचिरोली जिल्हयातील नर्सिंगचे शिक्षण घेणा-या आदिवासी
विद्यार्थीनींना शिष्यवृत्ती मिळाली नसल्याबाबत**

(२३) * ६९८०१ श्री.सुरेश धानोरकर (वरोरा) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गडचिरोली जिल्हयातील नर्सिंगचे शिक्षण घेणा-या आदिवासी विद्यार्थीनींना शासनाकडून मिळणारी सन २०१५-१६ या शैक्षणिक सत्रातील शिष्यवृत्ती माहे ऑगस्ट, २०१६ पर्यंत मिळाली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती न देण्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, यांस जबाबदार असणा-यांवर कोणती कारवाई केली तसेच या विद्यार्थ्यांना तातडीने शिष्यवृत्ती देण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा : (१) व (२) गडचिरोली प्रकल्पांतर्गत नर्सिंग अभ्यासक्रमांचे शिक्षण देणाऱ्या ४ महाविद्यालयांमध्ये अनुसूचित जमातीच्या १०६ विद्यार्थीनी शिक्षण घेत आहेत. सदर महाविद्यालयांनी भारत सरकार पोस्ट मॅट्रीक शिष्यवृत्ती अंतर्गत देय असलेल्या शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क या व्यतिरिक्त मेस चार्ज व होस्टेल चार्ज या शुल्काच्या मागणीचा प्रस्ताव सादर केलेला आहे. सदर शुल्क देण्याची बाब केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे देय नसल्याने या विद्यार्थीनींना शिष्यवृत्ती देण्यात आलेली नाही.

(३) व (४) प्रकल्प अधिकारी, गडचिरोली यांनी सदर बाब संबंधित महाविद्यालयांना निदर्शनास आणून दिली आहे. व त्याप्रमाणे सुधारीत प्रस्ताव सादर करण्याबाबत कळविले आहे. संबंधित महाविद्यालयाकडून सुधारीत प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर शिष्यवृत्ती देण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

**देवरी व सालेकसा तालुक्यातील (जि.गोंदिया) आदिवासी
जनतेला पेसा कायदा लागू करण्याबाबत**

(२४) * ७०९०९ श्री.संजय पुराम (आमगाव) : सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आदिवासी बहुल गोंदिया जिल्ह्यातील देवरी व सालेकसा तालुक्यातील आदिवासी जनतेला पेसा कायदा लागू करण्याबाबत लोकप्रतिनिधी, आमगांव यांनी दिनांक ६ सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास मा.मंत्री (आदिवासी विकास) यांचेकडे लेखी पत्राद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गडचिरोली जिल्ह्याप्रमाणे देवरी व सालेकसा तालुक्यातील आदिवासी क्षेत्रात तेथील लोकसंख्येनुसार पेसा कायदा लागू होण्याबाबत व अत्यावश्यक सेवा-सुविधांसाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णू सवरा : (१) होय.

(२) व (३) पेसा कायदा हा महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित क्षेत्रासाठीच लागू आहे. त्यानुसार, गडचिरोली जिल्ह्यातील १२ तालुक्यांमधील अनुसूचित क्षेत्रात समाविष्ट असलेल्या गावांनाच पेसा कायदा लागू आहे.

गोंदिया जिल्ह्यातील देवरी व सालेकसा या दोन्ही तालुक्यांमधील कोणतेही गाव अनुसूचित क्षेत्रामध्ये समाविष्ट नसल्यामुळे सदर तालुक्यातील गावांना पेसा कायदा लागू नाही.

राज्यातील अपंगांसाठीचा कृती आराखडा व धोरण प्रलंबित असल्याबाबत

(२५) * ७१०५६ श्रीमती मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याचा अपंगांसाठीचा कृती आराखडा व धोरण गेल्या पंधरा वर्षात प्रलंबित असल्याने शारीरिक दृष्ट्या विकलांग (अपंग व्यक्ती) शासनाच्या योजनांपासून वंचित असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या संदर्भात वारंवार बैठका, आंदोलने, पत्र व्यवहार होत असताना शारीरिक विकलांग, बहु विकलांग, मतीमंद, अस्थिव्यंग, दृष्टिहीन, या व्याधींनी ग्रासलेल्यांच्या हिताचा निर्णय घेण्याच्या संदर्भात शासन स्तरावर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) तसेच या संदर्भात शासनाकडून कोणता निर्णय घेण्यात येणार आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१), (२) व (३) अपंग व्यक्ती (समान संधी, हक्काचे संरक्षण व संपूर्ण सहभाग) अधिनियम १९९५ च्या अनुषंगाने सन २०११ मध्ये महाराष्ट्र राज्य अपंग कल्याण कृती आराखडा -२००१ लागू करण्यात आलेला आहे. सदर आराखड्यास या विभागाच्या दि.२८.०७.२०११ च्या परिपत्रकान्वये महाराष्ट्र राज्य अपंग कल्याण कृती आराखडा-२०११ अंतिम होईपर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे. तथापि, अपंग कल्याण कृती आराखड्याऐवजी अपंगांसाठी सर्वकष धोरण तयार करण्याचा निर्णय शासनाने घेतलेला आहे. त्यानुसार प्रस्तावीत अपंग सक्षमीकरण धोरणाचा मसूदा तयार करण्यात आलेला असून सदर मसूदा अंतिम करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. तोपर्यंत सन २००१ च्या अपंग कल्याण कृती आराखड्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्याबाबत दि.२५.०२.२०१५ च्या परिपत्रकान्वये, सर्व प्रशासकीय विभागांना सुचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

देऊळगाव राजा (जि.बुलढाणा) येथील शेतकऱ्यांना थकीत कर्जामुळे बँकेने कर्ज देण्यास दिलेला नकार

(२६) * ६७००४ श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) देऊळगाव राजा (जि.बुलढाणा) येथे गेल्या तीन वर्षांपासून सातत्याने पडणाऱ्या दुष्काळामुळे शेतकरी बँकेचे कर्ज भरू शकत नसल्याने बँकेतील कर्मचारी आधी पूर्वीचे कर्ज फेडण्याचा आग्रह धरत असल्यामुळे शेतकऱ्यांनी शेतजमीन सावकाराकडे गहाण ठेवली असल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
 (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार सावकारांच्या जाचातून शेतकऱ्यांची सुटका करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) नाही, हे खरे नाही.

देऊळगांव राजा तालुक्यामध्ये मागील तीन वर्षांपासून दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे व सन २०१५-१६ मध्ये आणेवारी ५० पैसेपेक्षा कमी असल्यामुळे कोणत्याही बँकेने कर्ज वसूलीबाबत सक्तीने आग्रह धरल्याचे किंवा सक्ती केल्याचे दिसून येत नाही.

बँकेतील कर्मचारी आधी पूर्वीचे कर्ज फेडण्याचा आग्रह धरत असल्यामुळे शेतकरी आपली जमीन सावकाराकडे गहाण ठेवत असल्यासंदर्भातील कोणतीही तक्रार सप्टेंबर २०१६ वा त्यादरम्यान प्राप्त झालेली नाही.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
 (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
 (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेतील गैरकारभाराबाबत

(२७) * ७०६५१ श्री.रुपेश म्हात्रे (भिवंडी पूर्व) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेतील शेती कर्ज, बिगर शेती कर्ज व वैयक्तिक कर्ज थकबाकी एकूण १६० कोटी ७५ लक्ष रुपये अद्यापपर्यंत संबंधितांकडून वसूल न करता श्री. भोईर, संचालक व इतर संचालक मंडळाने जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष करून करोडो रुपयांचा गैरव्यवहार केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय

(२) तसेच ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेमध्ये वर्ग-२, ३ व ४ मधील कनिष्ठ बँकींग असिस्टंट, शिपाई व वॉचमन या रोजंदारीवरील ११० कर्मचाऱ्यांना दिनांक १९ डिसेंबर, २०१५ पासून व कंत्राटी तत्वावरील २७६ कर्मचाऱ्यांना दिनांक १० फेब्रुवारी, २०१० पासून सेवेत कायम करून मा.मित्रा समितीने केलेल्या

शिफारशी व त्याबाबत नाबार्डच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार भरती प्रक्रिया न राबविता मोठ्या प्रमाणावर गैरव्यवहार केल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त सर्व प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेने शासनाच्या नियमांचे उल्लंघन करून बोगस भरती व बोगसरित्या कर्ज वाटप करून करोडो रुपयांचे नुकसान करणाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

ठाणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेमधील ११० कंत्राटी कर्मचा-यांना मा. औद्योगिक न्यायालय, ठाणे यांनी युएलपी क्र २०३/२००३ प्रकरणी दिनांक १९.१२.२००५ रोजी दिलेल्या निर्णयानुसार कायम करण्यात आले आहे.

तसेच २७६ कंत्राटी कर्मचा-यांना मा.औद्योगिक न्यायालय, ठाणे यांनी युएलपी क्र. १३१/२०१० प्रकरणी दिनांक १०.१२.२०१० रोजी दिलेल्या निर्णयानुसार कायम करण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील मागासवर्गीय वसतिगृहांवर नियमित
गृहपालांची रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(२८) * ७३०७३ श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ५० हून अधिक मागासवर्गीय मुलींच्या वसतिगृहांवर एकाही नियमित गृहपालाची नियुक्ती अद्याप शासनाने केली नसल्याची बाब माहे नोव्हेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सामाजिक न्याय विभागाने मुलींच्या सुरक्षिततेकडे दुर्लक्ष करून २४ तास गृहपालाची आवश्यकता असताना अतिरीक्त पदभार दिलेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, गृहपालांची रिक्त पदे तात्काळ भरण्याबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली आहे काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१), (२) व (३) सामाजिक न्याय विभागामार्फत मागासवर्गीय मुलांची २१७ व मुलींची १५७ अशी एकूण ३७४ शासकीय वसतिगृहे चालविण्यात येत आहेत. मुलींच्या १५७ वसतिगृहांपैकी ११२ वसतिगृहांवर गृहपालांची नियमित पदे भरण्यात आलेली असून उर्वरित पदे भरण्यासाठी प्रस्ताव उच्चस्तर सचिव समितीसमोर सादर करण्यात येत आहे. तथपि सदर वसतिगृहांसाठी आवश्यक गृहपाल व इतर नियमित पदांना अंतिम मान्यता अद्याप मिळाली नसल्याने सदरहू पदे तात्पुरत्या स्वरूपात कंत्राटी पध्दतीने भरण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

सद्यस्थितीत सदर वसतिगृहांचा कार्यभार नजीकच्या वसतिगृहांतील गृहपालांकडे सोपविण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

“बॅ” नाथ पै शिक्षण संस्था, कुडाळ, सिंधुदूर्ग यांना भाडे तत्वावर दिलेल्या भूखंडाची भाडेपट्टा वसुली करण्याबाबत

(२९) * ७१२६६ श्री.ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू (अचलपूर), श्री.शिरीषदादा चौधरी (अमळनेर), श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), डॉ.अनिल बोंडे (मोर्शी) : सन्माननीय उद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) “बॅ” नाथ पै शिक्षण संस्था, कुडाळ, सिंधुदूर्ग यांना भाडे तत्वावर दिलेला कुडाळ औद्योगिक क्षेत्रातील भूखंड क्रमांक ४ वरील भाडेपट्टा रु.२,१७,४३,७३५ च्या भाडेपट्ट्याची वसुली करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक १९ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास मा. मंत्री उद्योग यांचेकडे लेखी पत्राद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देसाई : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

तथापि, उप अभियंता, कुडाळ यांनी संस्थेकडे वारंवार थकबाकी रक्कम महामंडळास भरणा करणेबाबत पत्रव्यवहार करून सुध्दा संस्थेने कोणताही प्रतिसाद दिलेला नाही. तसेच सदर संस्थेस कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, रत्नागिरी व प्रादेशिक कार्यालय, रत्नागिरी यांनी अनुक्रमे दि.१८.७.२०१६ व दि.१२/०८/२०१६ च्या पत्रान्वये थकबाकीची एकूण रक्कम भरणा करावी असे कळविण्यात आले असता संस्थेने त्यास प्रतिसाद दिलेला नाही. त्यामुळे महामंडळाने पुन्हा दि. २४.१०.२०१६ च्या पत्रान्वये १० दिवसांचे आत थकबाकीच्या रकमेचा भरणा करावा अन्यथा महामंडळाच्या नियमानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल असे संस्थेस कळविले होते. त्यासही संस्थेने प्रतिसाद दिलेला नाही. त्यामुळे महामंडळाने सदर संस्थेस The Bombay Government Premises (Eviction) Act १९५५ नुसार २२/११/२०१६ रोजी नोटीस बजावली असून त्यानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भिवंडी-निजामपूर (जिल्हा ठाणे) परिक्षेत्रातील यंत्रमाग
व्यावसायिकांच्या प्रलंबित मागण्यांबाबत**

(३०) * ६५७११ श्री.अबू आजमी (मानखूद शिवाजीनगर) : सन्माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेषतः भिवंडी-निजामपूर (जिल्हा ठाणे) परिक्षेत्रातील यंत्रमाग व्यावसायिकांच्या आजवरच्या प्रलंबित मागण्या तसेच मालेगाव (जि. नाशिक), इचलकरंजी (जि. कोल्हापूर) सोलापूर, धुळे, कामठी जि. नागपूर, कराड जि. सातारा येथे स्पिनिंग मिल्स करिता डाईंग-प्रीटींग-प्रोसेसिंग केंद्रे योग्य व रास्त भावात उपलब्ध करून देण्याविषयीची मागणी तेथील जनप्रतिनिधी, पॉवरलूम संघर्ष समिती, यंत्रमाग कामगार संघटना यांनी मा. मुख्यमंत्री, मा. मंत्री (वस्त्रोद्योग) तसेच संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी तथा विभागीय महसूल आयुक्त, (कोकण, नाशिक, पुणे, नागपूर), तसेच संबंधित वा त्यांच्या आधिपत्याखालील व इतर तत्सम अधिकाऱ्यांकडे दिनांक २० जुलै, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास लेखीनिवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, प्रश्नोक्त बाब (१) च्या अनुषंगाने संबंधित प्रकरणी संबंधित वस्त्रोद्योग विभागाच्यावतीने तसेच जनप्रतिनिधी व जागृत नागरिकांच्या संघटनेने सदर बाब वेळोवेळी निदर्शनास आणली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर बाबतीत सखोल चौकशीअंती काय निष्पन्न झाले व त्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१), (२) व (३) होय, या विषयावरील मालेगावचे लोकप्रतिनिधी यांचे निवेदन प्राप्त झाले होते त्या अनुषंगाने अन्य विभागाशी संबंधित असलेले मुद्दे संबंधित विभागांना कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात आले आहेत. तसेच सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने मा. राज्यमंत्री (वस्त्रोद्योग), यांचे अध्यक्षतेखाली घेण्यात आलेल्या बैठकीत निवेदनातील मुद्द्यांबाबतची वस्तुस्थिती निदर्शनास आणण्यात आली आहे. तसेच भिवंडी पॉवरलूम संघर्ष समितीच्या निवेदनातील मुद्दे व उपरोक्त नमुद लोकप्रतिनिधींच्या निवेदनातील मुद्दे एकसारखे आहेत.

राज्यात शासनाकडून अर्थसहाय्य देण्यात आलेल्या १३० सुतगिरण्यांपैकी ६७ सुतगिरण्या उत्पादनाखाली आहेत. सदर सुतगिरण्यांकडून सरासरी १५.६० कोटी किलो सुताचे उत्पादन होत असते.सदर उत्पादनापैकी ३० टक्के सुत सहकारी यंत्रमाग संस्थाकडून व उर्वरित सुत राज्यातील खाजगी यंत्रमाग घटकाव्दारे वापरले जाते. त्याचप्रमाणे राष्ट्रीय सहकारी विकास निगम योजनेअंतर्गत १३ प्रक्रिया संस्थांना अर्थसहाय्य करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुणे जिल्ह्यातील संत ज्ञानेश्वर मुलांचे शासकीय वसतिगृहाच्या
इमारतीचा भाग कोसळल्याबाबत**

(३१) * ७२६४४ श्री.संजय (बाळा) भेगडे (मावळ) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्हा - समाज कल्याण विभागातर्फे चालविण्यात येणाऱ्या संत ज्ञानेश्वर मुलांच्या वसतिगृहाच्या तिसऱ्या मजल्यावरील स्लॅबचा भाग दिनांक ४ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास कोसळला आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, हि इमारत ब्रिटीशकालीन असून बांधकामाला तब्बल ९४ वर्ष पूर्ण होत आली आहेत तरीही या धोकादायक इमारतीमध्ये ७३ विद्यार्थी राहावयास आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर वेळी वसतिगृहात विद्यार्थी उपस्थित नसल्यामुळे कोणतीही जिवीतहानी झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने नवीन इमारत बांधण्यासाठी शासनाकडे प्रस्ताव सादर केला आहे काय,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) होय.

(२) संत ज्ञानेश्वर मुलांचे शासकीय वसतिगृहाची इमारत १९४९ मध्ये बांधण्यात आली असून सदर बांधकामास ६८ वर्ष पूर्ण झाली आहेत. सदर वसतीगृहातील प्रवेशित विद्यार्थ्यांचे स्थलांतर विश्रांतीवाडी येथील शासकीय वसतीगृहात करण्यात आले आहे.

(३) सदर शासकीय वसतिगृहामध्ये घटना घडली त्यावेळी ७३ विद्यार्थी निवास करीत होते. तथापी सदर इमारतीचा काही भाग ज्यावेळी कोसळला त्यावेळी त्या जागी कोणताही विद्यार्थी नसल्यामुळे जिवीत हानी झाली नाही अथवा कोणालाही इजा झाली नाही.

(४) नाही.

अभियांत्रिकी महाविद्यालय, (COEP) पुणे यांच्याकडून वसतीगृहाच्या इमारतीचे स्ट्रक्चरल ऑडीट करण्यात येत आहे. ऑडीटच्या अहवालानुसार योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अमरावती जिल्ह्यात शेतक-यांना देण्यात आलेल्या
पीककर्जाच्या वसूलीबाबत**

(३२) * ६८०४२ अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती जिल्ह्यात शेतक-यांना देण्यात आलेल्या पीककर्जाची वसूली बँका

मनमानी पध्दतीने करीत असल्याचे माहे जुलै, २०१६ दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शेतक-यांना पूर्वसूचना न देता त्यांना मिळणारा पीकविमा व इतरही मदत थेट थकीत कर्जात वळविण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बँकाच्या वसूली विरोधात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील साखर कारखान्यांना इथेनॉलच्या उत्पादनावर दिलेली अबकारी कराची सवलत काढून घेतल्याबाबत

(३३) * ६६०७४ श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील साखर कारखान्यांना इथेनॉलच्या उत्पादनावर दिलेली अबकारी कराची सवलत काढून घेण्यात आल्याने साखर कारखान्यांना सुमारे २०० कोटी रुपयांचे नुकसान होत असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रश्नी चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे तसेच साखर कारखान्यांच्या समस्या सोडविण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही. तथापि, केंद्र शासनाने केंद्रीय अबकारी कराची सवलत काढून घेतल्यामुळे साखर कारखान्यांना नुकसान होणार असल्याची बाब निदर्शनास आली नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अकोला, बुलढाणा व वाशिम या तीन जिल्ह्यातील मागासवर्गीय
विद्यार्थ्यांना जात वैधता प्रमाणपत्र मिळाले नसल्याबाबत**

(३४) * ६६६४४ डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला, बुलढाणा व वाशिम या तीन जिल्ह्यातील विज्ञान, अभियांत्रिकी व तांत्रिक महाविद्यालयात प्रवेश घेतलेल्या ६ हजार ६७३ मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांनी जात वैधता प्रमाणपत्राकरिता दि.२१.९.२०१६ रोजीपर्यंत अकोल्यातील विभागीय जात वैधता प्रमाणपत्र पडताळणीचे अर्ज समितीकडे सादर केले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अद्यापपर्यंत एकाही विद्यार्थ्यांचे जातप्रमाणपत्र पडताळणी करून देण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यामुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीनुसार पुढे कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) अंशतः खरे आहे.

माहे सप्टेंबर, २०१६ पर्यंत एकूण ६२४२ प्रकरणे प्राप्त झाली आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

येरमागड (ता.धानोरा, जि.गडचिरोली) येथील शासकीय आश्रमशाळेतील
एका विद्यार्थ्याचा उपचाराअभावी झालेला मृत्यू

(३५) * ६५५६४ डॉ.मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) : सन्माननीय आदिवासी
विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) येरमागड (ता.धानोरा, जि.गडचिरोली) येथील शासकीय आश्रमशाळेतील एका
विद्यार्थ्याचा शिक्षणाधिकारी यांनी केलेल्या हलगर्जीपणामुळे उपचाराअभावी मृत्यू
झाल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे
खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर आश्रमशाळेतील शिक्षक, कर्मचारी व आदिवासी विभागातील
अधिकारी या विद्यार्थ्यांच्या मृत्यूला जबाबदार आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे, चौकशीच्या अनुषंगाने
दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विष्णु सवरा : (१), (२) व (३) शासकीय माध्यमिक आश्रमशाळा येरमागड,
ता. धानोरा, जि. गडचिरोली येथे इयत्ता आठवी मध्ये शिक्षण घेत असलेला
विद्यार्थी रजणु बुदकेर धुर्वे यास दिनांक २६/०९/२०१६ रोजी सकाळी ०७.३०
वाजता त्याचे पोटात दुखत असल्याने प्राथमिक आरोग्य केंद्र मालेवाडा येथे भरती
केले. प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील डॉक्टरांचे सल्ल्यानुसार, त्यानंतर उपजिल्हा
रुग्णालय, कुरखेडा येथे दाखल केले असता, उपचारा दरम्यान सदर विद्यार्थ्याचा
मृत्यू झाला. शव विच्छेदन अहवालात 'Death due to respiratory failure
due to some bite as postmortem finding' असे वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी
नमुद केले असून मृत्यूच्या कारणाची पुष्टि करण्यासाठी शवविच्छेदनानंतर
व्हिसेरा तपासणीसाठी न्याय वैद्यक प्रयोग शाळा, नागपूर येथे पाठविण्यात
आला आहे.

मयत विद्यार्थ्यांच्या मृत्यू प्रकरणी चौकशीअंती श्री. पी. एम. वानखेडे
मुख्याध्यापक हे प्रथमदर्शनी दोषी आढळून आल्याने त्यांची एकस्तर वेतनश्रेणी
बंद केली असून त्यांना मुख्याध्यापक या पदावरून पदावनत करणे प्रस्तावीत
आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सहकारी सूत गिरण्यांसाठी वीज दराची सवलत आणि अर्थसहाय्य
देण्याबाबतच्या प्रस्तावास शासनाचा होत असलेला विलंब**

(३६) * ६७८५१ डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) : सन्माननीय वस्त्रोद्योग मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सहकारी सूत गिरण्यांसाठी वीज दराची सवलत आणि अर्थसहाय्य देण्याचा प्रस्ताव असूनही गेले तीन महिने शासनाकडून प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच राज्यातील ६३ सूत गिरण्या दिवाळीपासून बंद करण्याचा निर्णय वस्त्रोद्योग महासंघाने माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यामुळे इचलकरंजीतील (जि. कोल्हापूर) येथील सुमारे ४० हजार कामगारांवर उपासमारीचा वेळ आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाची भूमिका काय आहे ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) महाराष्ट्र राज्य सहकारी वस्त्रोद्योग महासंघ मर्यादित मुंबई यांनी शासनास सादर केलेल्या दि.३०/९/२०१६ रोजीच्या निवेदनात सूतगिरण्या बंद करण्याचा निर्णय मुंबई येथील बैठकीत घेतला असल्याचे नमूद केले आहे. तथापि तदनंतर मा. मंत्री महोदयांशी चर्चा झाल्यानंतर सूतगिरण्यां बंद न करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

(४) सहकारी सूतगिरण्यांना वीज दरात सवलत देणे व इतर मागण्यांच्या अनुषंगाने मा. मंत्रिमंडळ बैठकीत निर्णय घेण्यासाठी प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे.

**राज्यातील ६९ साखर कारखान्यांना ९०० कोटीचा तोटा
सहन करावा लागत असल्याबाबत**

(३७) * ६५०८६ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील चौदा जिल्ह्यांवर अपूरा पाऊस आणि दुष्काळाचा परिणाम झाला

असून देशातर्गत उत्पादन आणि निर्यात धोरणातील उदासिनता यामुळे साखरेचे दर प्रति क्विंटल दोन हजार रुपयांनी कमी झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मागील वर्षाचे आर्थिक संकट ओळखून यावर्षी केंद्र सरकारने देशातून चाळीस लाख मेट्रीक टन साखर निर्यातीचे उद्दिष्ट निश्चित करून त्यापैकी १४ लाख मेट्रीक टन कोटा राज्याला ठरवून देण्यात आला होता, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दुष्काळामुळे पुढील वर्षी साखरेचे उत्पादन कमी राहणार असल्याने साखरेचे दर वाढण्याची शक्यता लक्षात घेऊन केंद्र शासनाने माहे जून, २०१६ पासून निर्यात बंद करून साखरेच्या निर्यातीवरच २० टक्के शुल्क लागू केले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासनाने व्यापाऱ्यांच्या साखर खरेदीवर निर्बंध आणले असल्याने साखर विक्री जवळपास बंद झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, येत्या हंगामासाठी कारखान्यांना बँकाकडून खेळते भांडवली कर्ज मिळणार नसल्याने राज्यातील ६९ साखर कारखान्यांना ९०० कोटी रुपयांचा तोटा सहन करावा लागणार असून याप्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) नाही. हंगाम २०१५-१६ च्या सुरुवातीस साखरेचे दर रु. २४००/- प्रति क्विंटल होते व हंगाम संपताना दर रु. ३२०० /- प्रति क्विंटल आहे.

(२) अंशतः खरे आहे. केंद्र शासनाने दि. १८ सप्टेंबर २०१५ च्या अधिसूचनेद्वारे महाराष्ट्र राज्यातून १३.९६ लाख मे.टन साखर निर्यातीचा कोटा निश्चित केला होता.

(३) अंशतः खरे आहे. साखर निर्यातीवर कोणती ही बंदी नाही, तथापि केंद्र शासनाने १६ जून २०१६ च्या अधिसूचनेद्वारे साखरेच्या निर्यातीवर २० % निर्यात शुल्क लागू केलेले आहे.

(४) नाही. शासनाने व्यापाऱ्यांच्या साखर खरेदीवर कोणतेही निर्बंध घातलेले नाहीत.

(५) साखरेचे दर चांगले असल्याने साखर कारखान्यांना कोणताही तोटा होणार नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोल्हापूर जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना डॉ.पंजाबराव देशमुख
व्याज सवलत योजनेचे पैसे मिळण्याबाबत**

(३८) * ७३०७५ श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोल्हापूर जिल्ह्यातील १ लाख ८१ हजार १५७ शेतकऱ्यांना गेल्या ३ वर्षांपासून डॉ. पंजाबराव देशमुख व्याज सवलत योजनेचा लाभ मिळाला नसल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१३ पासून आतापर्यंत किती रक्कम व्याज रूपाने खाते परतावा शेतकऱ्यांना मिळणार आहे,

(३) असल्यास, सहकार व पणन विभागाकडून डॉ.पंजाबराव देशमुख व्याज सवलत योजनेचे पैसे शेतकऱ्यांना मिळण्याकरीता कोणत्या उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुभाष देशमुख : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) डॉ.पंजाबराव देशमुख व्याज सवलत योजनेतर्गत सन २०१३-१४ पासून आजपर्यंत प्राप्त एकूण रु.६८.०० कोटी अनुदान संबंधित लाभार्थ्यांना अदा करण्यात आले आहे. तसेच उर्वरीत अनुदान रु.३८.०० कोटीची मागणी स्टेट पूल व जिल्हा नियोजन समितीकडे करण्यात आली आहे. सदर अनुदान प्राप्त होताच संबंधित शेतकऱ्यांना लाभ देण्यात येईल.

(३) शेतकऱ्यांना सदर योजनेतर्गत लाभ मिळणेसाठी जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर आणि सहकार आयुक्त व निबंधक, पुणे यांचेकडे जिल्हा उपनिबंधक कार्यालयाने निधी मागणी प्रस्ताव सादर केलेला आहे. सदर अनुदान प्राप्त होताच संबंधित शेतकऱ्यांना लाभ देण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील आदिवासीबहूल जिल्ह्यांतील कुपोषणामुळे
बालमृत्युच्या प्रमाणात झालेली वाढ**

(३९) * ६७७४६ श्री.अब् आजमी (मानखूर्द शिवाजीनगर), श्री.संजय पोतनीस (कलिना), श्री.प्रकाश फातर्पेकर (चेंबूर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.विजय वडेईवार (ब्रम्हपूरी), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.मंगलप्रभात लोढा (मलबार हिल), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर), श्री.सुरेश गोरे (खेड आळंदी), श्री.सुनिल शिंदे (वरळी), श्री.शिरीषदादा चौधरी (अमळनेर), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.वैभव नाईक (कुडाळ), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील एकूण १६ आदिवासीबहूल जिल्ह्यांतील कुपोषणामुळे बालमृत्युच्या प्रमाणात लक्षणीय वाढ झाली असून १०८ सरकारी आणि खाजगी अनुदानित आश्रमशाळेत शिकत असलेल्या एकूण ४ लाख विद्यार्थीपैकी गेल्या दहा वर्षात ७२० आदिवासी मुलांचा कुपोषणाने मृत्यू झाल्याचे माहे सप्टेंबर २०१६ मध्ये वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विशेषतः राज्यातील पालघर व इतर ठिकाणच्या ५ वर्षापर्यंतच्या सर्व बालकांचे पुनःसर्वेक्षण माहे सप्टेंबर, २०१६ अखेर पर्यंत पूर्ण करण्याची मागणी आदिवासी बांधवांनी, स्वयंसेवी संस्था, श्रमजीवी संघटना, येथील लोकप्रतिनिधी यांनी मा.मंत्री (आदिवासी विकास) यांचेकडे लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) तसेच राज्यात नवसंजीवन योजनेतर्गत उक्त १६ आदिवासी बहूल जिल्ह्यांना निधी मिळत असूनही ठाणे व पालघर जिल्ह्यात सन २०१४-१५ मध्ये ९६७ त्या पाठोपाठ नंदूरबार ७७०, नाशिक ५८०, गडचिरोली ५९९, अमरावती ३३४, बालमृत्यूंची नोंद झाली असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्यातील आदिवासी भागात कुपोषणामुळे होणारे बालमृत्यूही चिंतेची बाब असल्याने तातडीने दखल घेऊन शासनाने कुपोषण रोखण्यासाठी कोणत्या प्रकारच्या उपाययोजना केल्या आहेत वा करण्यात येत आहेत,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ.दिपक सावंत : (१) हे खरे नाही.

राज्यातील आदिवासी भागातील बालमृत्यूंची मागील काही वर्षांची आकडेवारी पाहता बालमृत्यूच्या प्रमाणात घट दिसून आली आहे. शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळेत झालेले मृत्यू हे कुपोषणाने झालेले नसून अपघात, पाण्यात बुडून, आजारपणे अशा कारणामुळे झालेले आहेत.

(२) निवेदन प्राप्त झाल्याचे दिसून येत नाही.

तथापि, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत महिला व बाल विकास विभाग, जिल्हा परिषद, ठाणे, पालघर, नंदुरबार, नाशिक व गडचिरोली यांनी बालकांचे पुनर्सर्वेक्षण केले आहे.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

सन 2014-15 मध्ये सदर जिल्ह्यात नवसंजीवणी क्षेत्रात झालेले बालमृत्यू (० ते ६ वर्ष) पुढीलप्रमाणे

ठाणे - 849, पालघर - 626, नंदुरबार - 759, नाशिक - 1133,

गडचिरोली-677, अमरावती - 338

(४) आदिवासी भागातील बालमृत्यू विविध कारणामुळे होतात त्यांच्या प्रतिबंधासाठी पुढीलप्रमाणे उपायायोजना राबविण्यात येतात -

- दोन बाळंतपणामधील अंतर वाढविणे, दोन अपत्यापर्यंत पाळणा थांबविणे.
- गरोदर मातेची 16 आठवड्यांच्या आत नोंदणी करून धर्नुवात प्रतिबंधक लस, फेरस सल्फेटच्या गोळ्या देणे, जोखमीच्या मातांची गुंतागुंत उदभवू नये यासाठी स्त्रीरोगतज्ञांकडून तपासणी व उपचार करणे.
- जननी सुरक्षा कार्यक्रमांतर्गत गरोदर मातांना प्रसुतीसाठी दवाखान्यात आणणे व प्रसुतीनंतर घरी सोडणे दरम्यानच्या कालावधीत आहार देणे.
- प्रसुतीपश्चात नवजात बालकांची विशेष काळजी घेणे.
- सॅम व मॅम मधील बालकांची वैद्यकीय तपासणी करणे तसेच ० ते ६ वयोगटातील बालकांना दोन वेळा अ जीवनसत्व व जंतनाशक औषधे देणे.
- गरोदर माता व स्तनदा तसेच बालकांना पोषक व सकस आहार देणे.

- दुर्गम भागामध्ये आरोग्य सेवा पुरविण्यासाठी शिबिरे आयोजित करणे, गरोदर, स्तनदा माता तसेच ० ते ६ वर्ष वयाच्या बालकांची तज्ञांमार्फत तपासणी व औषधोपचार करणे.
 - पाळणाघर चालविणे.
 - स्वयंसेवी संस्थेमार्फत आरोग्य तपासणी व मुलांना आहार देणे.
 - संस्थेत (एफ.बी.एन.सी.) व घरी (एच.बी.एन.सी) नवजात बालकांची व मातांची काळजी
 - कुपोषित बालकांच्या उपचारासाठी बालउपचार केंद्र व पोषण पुनर्वसन केंद्र
 - नियमित लसीकरण
 - नवसंजीवनी कार्यक्रमांतर्गत भरारी पथकामार्फत तसेच मानव विकास कार्यक्रमांतर्गत शिबिरे आयोजित करून विशेषज्ञांकडून तपासणी व उपचार करणे.
 - जननी सुरक्षा योजना.
 - कलापथक, पोस्टर्स, बॅनर्स यांच्यामार्फत जनजागृती तसेच, नाविन्यपूर्ण उपक्रमांचे आयोजन करणे.
 - पंतप्रधान सुरक्षित मातृत्व अभियान दरमहा ९ तारखेला राबविणे.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अनुसूचित जाती-जमातींच्या नागरिकांसाठी जात प्रमाणपत्र मिळण्यात येणाऱ्या अडचणी दूर करण्याबाबत

(४०) * ६६०८३ श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद) : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनुसूचित जाती-जमातींच्या नागरिकांसाठी जात प्रमाणपत्र मिळविण्यामधील अवघड प्रक्रियास सुलभ करण्यासंदर्भात मा.मुख्यमंत्री यांच्या उपस्थितीत मा.सामाजिक न्याय मंत्री व सर्व संबंधितांसमवेत मंत्रालयामध्ये दिनांक १९ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास बैठक घेतली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रश्नी घेतलेल्या निर्णयाचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे व

त्यानुसार कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे,

(३) असल्यास, उक्त प्रश्नी शासनाने कोणती कार्यवाही केली, वा पाठपुरावा केला आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजकुमार बडोले : (१) अंशतः खरे आहे.

सदर विषयाबाबत दि.१९.०९.२०१६ रोजी कार्यशाळा घेण्यात आली होती.

(२) व (३) या विभागाच्या दि.०१.०४.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये जात प्रमाणपत्र व जात पडताळणी प्रमाणपत्र देण्याची कार्यपध्दती सुलभ करण्यासाठी मा.सामाजिक न्याय मंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली समिती गठित करण्यात आली आहे. या समितीने सुचविलेल्या उपाययोजनांच्या अनुषंगाने दि.१९.०९.२०१६ रोजी झालेल्या कार्यशाळेतील चर्चेप्रमाणे, सुलभीकरणाचा प्रस्ताव तयार करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
नागपूर.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव
महाराष्ट्र विधानसभा

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, नागपूर.